

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
YVES BOT
esitatud 21. märtsil 2013¹

Liidetud kohtuasjad C-630/11 P–C-633/11 P

**HGA Srl jt (C-630/11 P),
Regione autonoma della Sardegna (C-631/11 P),
Timsas Srl (C-632/11 P),
Grand Hotel Abi d'Oru SpA (C-633/11 P)
versus**

Euroopa Komisjon

Apellatsioonkaebus — Riigiabi — Komisjoni heakskiidetud piirkondlik abi hotellindusele Itaalias (Sardiinia maakond) — Määrus (EÜ) nr 659/1999 — Itaalia ametivõimude antud toetused enne abitaotluse kuupäeva ellu viidud projektidele — Ametlik uurimismenetlus — Otsus, millega tuvastatakse heakskiidetud abi kuritarvitamine ning tunnistatakse toetused ühisturuga kokkusobimatuks — Parandamise otsus, millega tuvastatakse heakskiidetud abi õigusvastasus — Suunised — Abi kokkusobivuse kriteeriumid — Abi vajalikkus — Ergutav mõju

1. Käesolevates kohtuasjades peab Euroopa Kohus täpsustama, kas piirkondliku riigiabi siseturuga kokkusobivuse kontrollimisel on abitaotluse esitamine enne tööde teostamist vältimatu tingimus abi ergutava mõju ja seega abi vajalikkuse tõendamisel.

2. Nende kohtuasjade raames esitasid apellatsioonkaebused HGA Srl jt² (C-630/11 P), Regione autonoma della Sardegna (C-631/11 P), Timsas Srl³ (C-632/11 P) ja Grand Hotel Abi d'Oru SpA⁴ (C-633/11 P) (edaspidi koos „apellandid”), kes paluvad tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 20. septembri 2011. aasta otsuse liidetud kohtuasjades T-394/08, T-408/08, T-453/08 ja T-454/08: Regione autonoma della Sardegna jt vs. komisjon⁵, millega Üldkohus jättis rahuldamata nende hagi, milles paluti tühistada komisjoni 2. juuli 2008. aasta otsus 2008/854/EÜ, milles käsitletakse riigiabi kava C 1/04 (ex NN 158/03 ja CP 15/2003) (abimeede N 272/98, maakonnaavalitsuse 1998. aasta akt nr 9) kuritarvitamist⁶.

3. Vaidlusaluses otsuses leidis Euroopa Komisjon, et riigiabi, mis on Itaalia piirkondliku seaduse alusel antud vastuolus piirkondliku riigiabi andmise juhendis⁷ ette nähtud kohustusega esitada abitaotlus enne tööde algust, on seetõttu siseturuga kokkusobimatu.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Edaspidi „HGA jt”.

3 — Edaspidi „Timsas”.

4 — Edaspidi „Grand Hotel Abi d'Oru”.

5 — EKL 2011, lk II-6255, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”.

6 — ELT L 302, lk 9; edaspidi „vaidlusalune otsus”.

7 — EÜT 1998, C 74, lk 9; ELT eriväljaanne 08/01, lk 226; edaspidi „1998. aasta juhend”.

4. Kuna see punkt kujutab endast vaidluse põhielementi, keskendun ma ettepanekus üksnes vaidluse sellele õiguslikule aspektile, sest vaidlustatud kohtuotsuse muud punktid tunduvad olevat leidnud kinnitust, ilma et neid oleks võimalik vaidlustada.

I. Asjakohane õiguslik raamistik

5. Juhendiga kodifitseeriti komisjoni praktika, mis puudutab ELTL artikli 107 lõikes 3 sätestatud erandite rakendamist.

6. Komisjon avaldas 1998. aastal piirkondliku riigiabi andmise juhendi. 1998. aasta juhendi punkti 4.2 viimase lõigu kohaselt „tuleb abikavas sätestada, et abitaotlus esitatakse enne projekti algust”.

7. Juhendi punktis 6.1 on märgitud:

„Komisjon hindab piirkondliku abi ja ühisturu kokkusobivust käesoleva juhendi alusel niipea, kui juhend jõustub[...]. Abiettepanekute puhul, millest on teatatud enne käesoleva juhendi edastamist liikmesriikidele ja mida komisjon ei ole veel vastu võtnud, hinnatakse lõppotsust siiski teatamise ajal jões olnud kriteeriumide alusel.”

II. Kohtuasjade aluseks olevad asjaolud

8. Euroopa Ühenduste Teatajas avaldati 10. märtsil 1998 komisjoni kehtestatud uus juhend piirkondliku riigiabi kohta. Punkti tõttu, millele on käesolevas ettepanekus eranditult keskendutud, on tarvilik meenutada selle juhendi punkti 4.2 sisu, milles nõutakse, et abikavades peab olema ette nähtud, et abitaotlus peab olema esitatud enne tööde teostamise algust.

9. Regione autonoma della Sardegna võttis 11. märtsil 1998 vastu legge regionale n° 9, incentivi per la riqualificazione e l'adeguamento delle strutture alberghiere e norme modificative e integrative della legge regionale 14 settembre 1993, n. 40 (interventi creditizi a favore dell'industria alberghiera)⁸ (piirkondlik seadus nr 9, mis puudutab ergutusmeetmeid majutusstruktuuride uuendamiseks ja kohandamiseks ning sätteid 14. septembri 1993. aasta piirkondliku seaduse nr 40 muutmiseks ja täiendamiseks), mille jõustumise kuupäevaks oli määratud 5. aprill 1998 ning millega anti majutussektori ettevõtjatele Sardiinias (Itaalia) abi alginvesteeringute tegemiseks.

10. Sellest esialgsest piirkondlikust abikavast seaduse nr 9/1998 kujul teatasid Itaalia ametivõimud komisjonile 6. mai 1998. aasta kirjaga.

11. Vastusena komisjoni lisateabe taotlusele teavitasid Itaalia ametivõimud 22. juuni 1998. aasta kirjaga komisjoni, et esialgse abikava rakendussätteid võetakse vastu alles pärast selle kava võimalikku heakskiitmist.

12. Itaalia ametivõimud teatasid 28. septembri 1998. aasta kirjaga komisjonile, et abi andmine saab puudutada üksnes projekte, mis viiakse ellu „hiljem”, ning et see tingimus leiab kinnitust seaduse nr 9/1998 rakendussätetes.

13. Komisjon otsustas 12. novembri 1998. aasta kirjaga heaks kiita piirkondliku abikava⁹, tunnistades selle siseturuga kokkusobivaks ELTL artikli 107 lõike 3 punkti a tähenduses. Selles heakskiitmist käsitlevas otsuses märkis komisjon eelkõige, et rahastamisaotlused tuleb esitada enne projektide elluviimise alustamist.

8 — *Bollettino ufficiale della Regione Autonoma della Sardegna* nr 9, 21.3.1998; edaspidi „seadus nr 9/1998”.

9 — Edaspidi „heakskiitmist käsitlev otsus”.

14. Regione autonoma della Sardegna võttis seejärel 29. aprillil 1999 vastu määruse nr 285, mis puudutab seaduse nr 9/1998 kohaldamist¹⁰. Määruses oli ette nähtud, et esialgne abikava pidi rakendatama taotluste esitamise kutse menetluse raames, antav abi pidi puudutama projekte, mis viiakse ellu pärast abitaotluste esitamist, ning et abikõlblikud kulutused peavad olema nendest taotlustest hilisemad. Üleminekusätetes oli vastuolus 1998. aasta juhendiga, mis oli kehtestatud veidi rohkem kui üks aasta varem, siiski märgitud, et määruse nr 285/1999 esmakohaldamise staadiumis on abikõlblikud kõik kulutused, mis on tehtud pärast 5. aprilli 1998 ehk pärast kuupäeva, mil jõustub seadus nr 9/1998.

15. Regione autonoma della Sardegna võttis 27. juulil 2000 vastu deliberazione nr 33/3 (otsus nr 33/3), millega tunnistati määrus nr 285/1999 kehtetuks vormivigade tõttu, ning deliberazione nr 33/4 (otsus nr 33/4), millega kehtestati esialgse abikava uued rakendussätted, millega sel korral selgelt järgiti 1998. aasta juhendi punkti 4.2 viimases lõigus ettenähtut, tunnistades sellega „ülemineku”sätte kehtetuks.

16. Samal päeval võttis Regione autonoma della Sardegna vastu ka deliberazione nr 33/6 (otsus nr 33/6), milles oli sätestatud, et kuna määruse nr 285/1999 – mis sisaldas liidu õigusnormidega vastuolus olevaid sätteid – avaldamisega võidi luua võimalike abisaajate hulgas lootus, et kõik pärast 5. aprilli 1998 tehtud tööd võidakse lugeda abikõlblikeks, tuleb seaduse nr 9/1998 esmakohaldamisel võtta arvesse pärast seda kuupäeva tehtud töid, niivõrd kui nende tööde jaoks taotleti abi esimese taotluste esitamise iga-aastase kutse raames.

17. Vastusena komisjoni taotlusele, mis puudutab olemasolevate abikavade koostööla 1998. aasta juhendiga alates 1. jaanuarist 2000, kinnitasid Itaalia ametivõimud komisjonile 2. novembri 2000. aasta kirjas, et nad järgisid abi vajalikkuse põhimõtet, tuues välja otsuse nr 33/4, milles sõnaselgelt kehtestatakse pärast abitaotluse esitamist tehtud kulutuste abikõlblikkus, mainimata otsust nr 33/6.

18. Pärast seda, kui Regione autonoma della Sardegna avaldas 29. detsembril 2000 esimese taotluste esitamise kutse, palus komisjon 28. veebruari 2001. aasta kirjaga Itaalia ametivõimudelt täiendavat teavet viisi kohta, kuidas kutsete mehhanismi raames järgiti tingimust, et abitaotlus peab eelnema projekti elluviimisele.

19. Itaalia ametivõimud kinnitasid uuesti 25. aprilli 2001. aasta kirjaga, millele oli uuesti lisatud otsus nr 33/4, kuid jättes veelkord mainimata otsuse nr 33/6, et abikava on koostöös 1998. aasta juhendiga.

20. Saades 21. veebruaril 2003 kaebuse, mille kohaselt oli kuritarvitatud esialgset abikava, palus komisjon Itaalia ametivõimudelt täiendavat teavet, kes 22. märtsil 2003 mainisid esimest korda otsust nr 33/6.

21. Sellest tulenevalt tegi komisjon 3. veebruaril 2004 otsuse algatada ELTL artikli 108 lõikes 2 ette nähtud ametliku uurimismenetluse esialgse abikava kuritarvitamise kohta¹¹. Leides, et Itaalia ametivõimud ei järginud heakskiitmist käsitlevas otsuses sisalduvat kohustust ega 1998. aasta juhendis toodud tingimusi, järeldas komisjon, et selle puhul võib olla tegemist esialgse abikava kuritarvitamisega nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999¹² artikli 16 tähenduses, ning avaldas kahtlusi, kas ühisturuga on kokkusobiv abi, mis anti enne abitaotluse kuupäeva alustatud investeerimisprojektidele.

22. Itaalia ametivõimud ja Grand Hotel Abi d'Oru esitasid komisjonile oma märkused, neist esimese 19. aprillil 2004 ja 25. juunil 2005 ning teise 30. aprillil 2004.

10 — *Bollettino ufficiale della Regione Autonoma della Sardegna* nr 15, 8.5.1999; edaspidi „määrus nr 285/1999”.

11 — ELT 79, lk 4; edaspidi „algatamise otsus”.

12 — Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL artikli 108] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339).

23. Komisjon tegi 22. novembril 2006 Itaalia Vabariigile teatavaks oma otsuse, mis puudutas ELTL artikli 108 lõike 2 kohase käimasoleva menetluse C 1/2004 parandamist ja laiendamist¹³. Otsuses märkis ta nimelt, et otsust nr 33/6 ei olnud algatamise otsuses mainitud, samas kui investeerimisprojektidele, millega oli alustatud enne abitaotluse kuupäeva, anti 28 juhul abi otsuse nr 33/6, mitte aga otsuse nr 33/4 alusel. Lisaks leidis komisjon, et abi kuritarvitamise mõiste määruse nr 659/1999 artikli 16 tähenduses, millele viidatakse algatamise otsuses, hõlmab olukordasid, kus heakskiidetud abi saaja kasutab abi vastuolus abi andmise otsuses kindlaksmääratud tingimustega, mitte aga olukordasid, kus liikmesriik võimaldab uue ebaseadusliku abi andmist olemasoleva abikava muutmise teel (määruse nr 659/1999 artikli 1 punktid c ja f).

24. Komisjon tegi vaidlusaluse otsuse, milles ta järeldas, et abikava, nagu seda tegelikult rakendati, on vastuolus heakskiitmist käsitleva otsusega ning seetõttu tuleb ebaseaduslikuks lugeda abiprojektid, mille raames alustati tööd enne mis tahes abitaotluse esitamist.

25. Vaidlusaluse otsuse resolutsioon on järgmine:

„Artikkel 1

Riigiabi, mida anti maakonnavalitsuse 1998. aasta akti nr 9 alusel, mille Itaalia [Vabariik] rakendas ebaseaduslikult otsusega (deliberazione) nr 33/6 ja esimese taotluste esitamise kutsega, on ühisturuga kokkusobimatu, välja arvatud juhtudel, kui abisaaja esitas abikava alusel abitaotluse enne algse investeerimisprojekti raames töö alustamist.

[...]”

III. Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

26. Üldkohtu kantseleisse vastavalt 16. ja 25. septembril 2008 ning 3. ja 6. oktoobril 2008 saabunud hagiavaldustes palusid Regione autonoma della Sardegna, SF Turistico Immobiliare Srl, Timsas ja Grand Hotel Abi d'Oru täielikult või osaliselt tühistada vaidlusalune otsus.

27. Vaidlustatud kohtuotsuse kohaselt esitasid apellandid hulga väiteid, millest käesolevas asjas huvipakkuvaks on väide, et ergutava mõju olemasolu osas on tehtud ilmne hindamisviga. Apellandid leidsid, et komisjon ei ole nõuetekohaselt hinnanud vaidlusaluse kava ergutavat mõju kohaliku turu omaduste seisukohast ning arvestades ettevõtjate omandatud subjektiivset arusaama tugimehhanismide toimimisest. Sellega seoses esitavad nad hulga argumente, mis puudutavad 1998. aasta juhendi kohaldamatust, sätteid eelneva abikava kohta, siseriiklikku õiguslikku konteksti, alates seaduse nr 9/1998 vastuvõtmisest ettevõtjatel olnud kindlust saada seaduses ettenähtud abi ning vaidlusaluse abi saajate erilist olukorda või käitumist.

28. Üldkohus meenutas kõigepealt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 213–215, et pelk tuvastamine, et abitaotlus eelnes projektide elluviimisega alustamisele, kujutab endast lihtsat, asjakohast ja sobivat kriteeriumi, mis võimaldab komisjonil eeldada ergutava mõju olemasolu, ning märkis seejärel, et selle väite puhul ei ole enam tegemist selle kriteeriumi kahtluse alla seadmisega, vaid üksnes analüüsimisega, kas apellandid on tõendanud, et käesoleval juhul esineb asjaolusid, mis võivad tagada vaidlusaluse kava ergutava mõju, isegi kui taotlus ei ole esitatud enne kõnealuste projektide elluviimise algust.¹⁴

29. Üldkohus lükkas tagasi apellantide argumendid nende erilise olukorra või käitumise kohta ning analüüsis seejärel argumente, mis puudutavad vaidlusalust kava üldiselt.

¹³ — ELT 2007, C 32, lk 2.

¹⁴ — Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 226.

30. Mis puudutab argumenti, mille kohaselt annab seaduse nr 9/1998 pelk jõustumine ettevõtjatele kindluse saada abi, siis meenutas Üldkohus, et komisjoni ainupädevusse kuulub abimeetmete või abikava siseturuga kokkusobivuse hindamine, mis allub liidu kohtu kontrollile,¹⁵ ning et kui puudub komisjoni otsus abi kokkusobivuse kohta, siis ei saa pelk asjaolu, et siseriiklikud ametivõimud võtsid vastu sätteid, mis näevad ette abikava kehtestamise, anda potentsiaalsetele selle korra alusel abi saajatele kindlust, et nad võivad saada nendes sätetes ette nähtud abi.¹⁶

31. Üldkohus järeldas sellest, et niisugune oli olukord seaduse nr 9/1998 sätete puhul. Lisaks tõi kohus välja asjaolu, et heakskiitmist käsitlev otsus lõpetas igasuguse võimaliku lootuse, mis võinuks olla võimalikel abisaajatel seoses selliste projektide lubatavusega, mida alustati enne abitaotluste esitamist, kuna selles otsuses oli sõnaselgelt välistatud seadusega nr 9/1998 kehtestatud kava raames abi andmine sellistele projektidele.¹⁷

32. Üldkohus jättis rahuldamata apellantide hagid, mõistis neilt välja komisjoni kohtukulud, välja arvatud kulud, mis viimane kandis seoses menetluse astumisega, ning jättis apellantide kohtukulud nende endi kanda.

IV. Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

33. Euroopa Kohtu presidendi 29. märtsi 2012. aasta määrusega liideti kohtuasjad C-630/11 P–C-633/11 P Euroopa Kohtu kodukorra artikli 54 kohaselt kirjaliku ja suulise menetluse ning kohtuotsuse tegemise huvides.

34. HGA jt ja Regione autonoma della Sardegna paluvad Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus või seda muuta;
- tühistada vaidlusalune otsus.

35. Timsas ja Grand Hotel Abi d'Oru paluvad Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
- tühistada vaidlusalune otsus;
- mõista komisjonilt välja käesoleva menetlusega ja esimese kohtuastme menetlusega seotud kohtukulud.

36. Komisjon palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebused rahuldamata;
- mõista apellantidelt välja käesoleva menetlusega ja esimese kohtuastme menetlusega seotud kohtukulud.

15 — 22. märtsi 1977. aasta otsus kohtuasjas 78/76: Steinike & Weinlig (EKL 1977, lk 595, punkt 9); 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-354/90: Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon (EKL 1991, lk I-5505, punkt 14) ning 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-119/05: Lucchini (EKL 2007, lk I-6199, punkt 52).

16 — Vt selle kohta 20. septembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-5/89: komisjon vs. Saksamaa (EKL 1990, lk I-3437, punkt 14) ja 14. jaanuari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-169/95: Hispaania vs. komisjon (EKL 1997, lk I-135, punkt 51).

17 — Vaidlustatud kohtuotsuse punktid 233 ja 234.

V. Apellatsioonkaebused

A. Apellantide argumendid väite kohta, et ergutava mõju olemasolu osas on tehtud ilmne hindamisviga

37. HGA jt oma neljandas väites ning Regione autonoma della Sardegna oma esimeses väites heidavad ette, et Üldkohus on rikkunud vajalikkuse ja ergutava mõju põhimõtet. Nende arvates on vaidlustatud kohtuotsus õigusvastane osas, milles Üldkohus luges abi ergutava mõju ja vajalikkuse välistamiseks piisavaks kohaldada eelkõige kriteeriumi, et abitaotlus tuleb esitada enne projektide elluviimise algust, kuna see kriteerium on tema arvates asjakohane ja sobiv abikava ergutava mõju hindamisel.¹⁸ Nad on seisukohal, et Üldkohus oleks pidanud kinnitama, et üksnes asjaolu, et abitaotlust ei ole esitatud enne projektide elluviimise algust, ei saa lugeda piisavaks, et välistada abi ergutav mõju ja vajalikkus.

38. HGA jt ning Regione autonoma della Sardegna arvates oleks komisjon võinud abi kokkusobivuse hindamisel võtta arvesse muid asjaolusid, kuna abile eelnev taotlus ei ole seadusest tulenev kohustus, vaid pelk hindamiskriteerium.

39. Kõigepealt viitavad nad esiteks asjaolule, et apellantides oli tekkinud kindlus saada abi juba enne oma taotluse esitamist, kuna nad täitsid vaieldamatult kõik seaduses nr 9/1998 ette nähtud tingimused.

40. Teiseks väidavad HGA jt ning Regione autonoma della Sardegna, et asjaolu, et nad teadsid, et ELTL artikli 107 lõike 3 punkti a ja/või c kohaldamise tingimused on täidetud, tõendab, et siiski esines ergutav mõju.

41. Kolmandaks viitavad nad asjaolule, et nad oleksid võinud ellu viia renoveerimisprogramme muude kui seaduses nr 9/1998 ette nähtud abikavade alusel.

42. Regione autonoma della Sardegna väidab edasi, et kuna 1998. aasta juhend töötati välja seadusega nr 9/1998 samal ajal, siis ei saanud ettevõtjad seega juhendit arvesse võtta, ning et kuni heakskiitmist käsitleva otsuse kuupäevani ei olnud seni kehtinud süsteemi kohaselt nõutav abitaotluse eelnev esitamine.

43. Lõpuks tuginevad HGA jt, Regione autonoma della Sardegna ning Timsas kohtuotsusele *Graphischer Maschinenbau vs. komisjon*¹⁹, mille kohaselt ei saa pelgast asjaolust, et töödega alustati enne nende finantseerimiseks ette nähtud abist teatamise kuupäeva, komisjon järeldada, et see abi ei vasta ergutamiskriteeriumile.²⁰

44. Komisjon lükkab põhjendamatusse või vastuvõetamatusse tõttu tagasi apellantide kõik argumendid.

B. Hinnang

45. Kõigepealt tuleb märkida, et eespool viidatud kohtuotsus *Graphischer Maschinenbau vs. komisjon*, ei ole kuidagi käesolevas asjas kohaldatav.

18 — Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 226.

19 — Üldkohtu 14. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas T-126/99: *Graphischer Maschinenbau vs. komisjon* (EKL 2002, lk II-2427).

20 — Punkt 43.

46. See kohtupraktika, millele tuginevad HGA jt, Regione autonoma della Sardegna ning Timsas ja mille kohaselt ei saa pelgast asjaolust, et töödega alustati enne nende finantseerimiseks ette nähtud abist teatamise kuupäeva, komisjon järeldada, et see abi ei vasta ergutamiskriteeriumile²¹, ei ole kohaldatav käesolevates kohtuasjades, kuna kõnealuse otsuse aluseks olnud kohtuasja kontekst oli täiesti erinev, puudutades nimetatud kohtuasjas suuniseid raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta²². Kõnealune ettevõtja, kes oma majandusliku olukorra tõttu vajas ümberkorraldamiseks abi oma jätkusuutlikkuse tagamiseks, ei saanud oodata, kuni ta saab täieliku kindluse selle abi maksmise osas, selleks et ellu viia oma ümberkorraldamisprogramm jätkusuutlikkuse taastamiseks.

47. Edasi tuleb välja tuua, et nagu ka komisjon märgib oma vastuses, olen ma seisukohal, et HGA jt ning Regione autonoma della Sardegna tõlgendavad vaidlustatud kohtuotsust valesti.

48. Nad kinnitavad nimelt vastupidi Üldkohtu seisukohale, et pelka asjaolu, et abitaotlust ei esitatud enne projektide elluviimise algust, ei saa lugeda piisavaks, et välistada abi ergutav mõju ja vajalikkus.

49. Meenutagem, et Üldkohus rõhutas kõigepealt, et kriteerium, et abitaotlus tuleb esitada enne investeerimisprojekti elluviimise algust, on lihtne, asjakohane ja sobiv kriteerium, mis võimaldab komisjonil eeldada ergutava mõju olemasolu²³, ning lisas, et tuleb analüüsida, kas apellandid on tõendanud, et vaidlusaluste abi reguleerivate normidega saab tagada ergutava mõju, isegi kui taotlus ei ole esitatud enne investeerimisprojekti elluviimise algust²⁴.

50. Seejärel analüüsis Üldkohus apellantide viidatud erinevaid asjaolusid ning jõudis arvamusele, et need ei suutnud tagada abikava ergutavat mõju.

51. Järelikult ei järeldanud kohus erinevalt apellantide väitest, et kriteerium enne tööde algust abitaotluse esitamata jätmise kohta peab tingimata viima ergutava mõju välistamiseni, ilma et esineks võimalus vastupidist tõendada.

52. Isegi kui apellandid on vaidlustatud kohtuotsuse asjakohaseid löike valesti tõlgendanud, on siiski tõsi, et oma esitatud väitega soovivad nad kahtluse alla seada Üldkohtu hinnangu abi ergutava mõju olemasolu või puudumise kohta.

53. Oma analüüsis loob Üldkohus kriteeriumist, et abitaotlus esitatakse enne projektide elluviimise algust, ergutava mõju olemasolu eelduse, mitte aga abi vajalikkuse vältimatu tingimuse.

54. Isegi kui ma nõustun tulemusega, milleni Üldkohus lõpuks jõudis, nimelt jättis rahuldamata apellantide nõude, leian ma siiski, et oma põhjendustega rikkus ta õigusnormi, mis tuleb tulevikus esitatavaid hagiavaldusi arvestades parandada.

55. Abi siseturuga kokkusobivaks tunnistamiseks ELTL artikli 107 lõike 3 alusel peab abi vastama teatavatele aluspõhimõtetele, mille hulka kuulub abi vajalikkus.

56. Üldiselt on komisjon ainsana – välja arvatud kohtule kaebuse esitamisel liidu kohtu täieliku pädevuse raames teostatav kontroll – pädev hindama abi kokkusobivust siseturuga. Komisjon peab, hinnates väljapakutud süsteemi üldist skeemi lähtuvalt taotletavast eesmärgist, tegema tervikuna kindlaks vastuvõetavuse.

21 — *Idem*.

22 — EÜT 1997, C 283, lk 2.

23 — Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 215.

24 — Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 226.

57. Abi vajalikkuse põhimõtet on Euroopa Kohus kinnitanud oma otsuses *Philip Morris Holland vs. komisjon*²⁵. Selle põhimõtte alusel ei saa abi, ilma milleta oleksid abisaajad igal juhul jõudnud taotletavale eesmärgile, lugeda siseturuga kokkusobivaks.²⁶

58. Asjaomase abi ergutav mõju ettevõtjatele on lõpuks vaid selle vajalikkuse konkreetne väljendus. Kas komisjoni heakskiidetud abi ergutas ettevõtjaid osalema projektis? Kuidas iseloomustada seega kõnealust ergutavat mõju? Ja seda viisil, mida saab seda vähem ümber lükata, kui see tõendab abi vajalikkust, mis on põhitingimus kavandatava korra kokkusobivuse osas asutamislepinguga.

59. Abi vajalikkuse põhimõtte on komisjon objektiivselt kinnitanud 1998. aasta juhendis. Nimetatud juhend aitab tagada komisjoni tegevuse läbipaistvust, ettenähtavust ja õiguskindlust.²⁷

60. Nii näib näiteks sama piirkonda puudutava mitme abikava kõrvuti asetsemisel, üksteisele järgnemisel või kattumisel taotluse eelnemise kriteerium, mis minu arvates peab oma laadilt viitama konkreetsele ja komisjoni heakskiidetud kavale²⁸, ilmselt olevat kriteerium, mis välistab igasuguse kahtluse, igasuguse õigusvaidluse ja igasuguse õiguskindlusetuse. Lisaks ma märkin, et see kriteerium ei kahjusta mingil juhul ettevõtjaid, kuna taotluse eelnemine viib selleni, et kui see tingimus on kord täidetud, loetakse põhitingimuseks olev vajadus automaatselt tõendatuks, ilma et selles punktis saaks tekkida vaidlus.

61. Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 208 täiesti õigesti märgib, tuleneb 1998. aasta juhendi sissejuhatavast osast, et juhendis määratakse üldiselt ja abstraktselt kindlaks kriteeriumid, mida komisjon kohaldab piirkondliku abi siseturuga kokkusobivuse hindamisel ELTL artikli 107 lõike 3 punktide a ja c alusel, ning järelikult tagatakse sellist abi andvate liikmesriikide õiguskindlus. Juhendi punktis 4.2 kehtestatud tingimus, mille kohaselt tuleb abikavas sätestada, et abitaotlus esitatakse enne projekti algust, on kohaldatav selles juhendis viidatud igasugusele abile, sõltumata abi eesmärgist, vormist või summast, ning rahuldab minu arvates täielikult kindluse nõuet ja võtab täpselt arvesse komisjoni rolli laadi, nagu asja iseloom seda nõuab.

62. Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 215 täiesti õigesti märgib, on punkti 4.2 kriteeriumi kohaldamise eesmärk tuvastada, kas abimeetmel on ergutav mõju ja seega vajalik iseloom olukorras, kus täielikult ei ole võimalik uurida tulevaste abisaajate üksikute investeerimisotsuste kõiki majanduslikke aspekte. Kohus leiab selles osas, et 1998. aasta juhendi punkti 2 teisest kuni neljandast lõigust tuleneb, et komisjon kiidab üldjuhul heaks piirkondliku abi üksnes abikavade kujul, kuna ta leiab, et ajutine individuaalne abi ei vasta tingimusele, mille kohaselt tuleb tasakaal tagada abist tulenevate konkurentsimoonutuste ning abist vähemsoodsate piirkondade arengule tulenevate eeliste vahel. Teatatud abikava siseturuga kokkusobivuse uurimise käigus on erilised asjaolud, mis on omased erinevatele potentsiaalsetele abikava alusel abisaajatele ja sellistele konkreetsetele projektidele, millele viimased võivad taotleda toetusi, oma määratluselt komisjonile teadmata. Üldkohus järeldab sellest, et komisjon peab abikava siseturuga kokkusobivuse hindamisel tuginema kriteeriumidele, mis on kas sõltumatud tulevastele abisaajatele omastest erelistest asjaoludest või on ühetaolised kõigi tulevaste abisaajate jaoks. Nõue, et abitaotlus oleks esitatud enne toetuse saanud projekti elluviimise algust, võimaldab tagada, et asjaomane ettevõtja oleks selgelt avaldanud oma tahet saada kõnealune abikava enne selle projekti elluviimise alustamist. See võimaldab seega vältida, et hiljem ei esitataks taotlusi projektidele, mille elluviimist oli alustatud sõltumata abikava olemasolust.

25 — 17. septembri 1980. aasta otsus kohtuasjas 730/79: *Philip Morris Holland vs. komisjon* (EKL 1980, lk 2671).

26 — Punkt 17.

27 — 7. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas C-310/99: *Itaalia vs. komisjon* (EKL 2002, lk I-2289, punkt 52).

28 — Ma ei näe aga, kuidas komisjoni poolt heakskiitmata abitaotlusel saaks olla vähimgi ergutav mõju, olles seega vaid pelk projekt.

63. Kaalutlustest, mis on esitatud eespool ja millele ma oma seisukohtades tuginen, ilmneb, et komisjonil oli õigus kehtestada objektiivne kriteerium, mille eesmärk on tuvastada ergutava mõju olemasolu, ning et kohaldatav kriteerium, mille kohaselt abitaotlus peab eelnema projektide elluviimise algusele, kujutab endast pakkumise ergutava mõju tuvastamise sobivat ja asjakohast meetet, mitte aga pelka eeldust.

64. Lisaks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 169, et nii kohtueelsest menetlusest komisjoni ja Regione autonoma della Sardegna vahel kui ka viimase käitumisest Üldkohtus ilmneb, et ta oli teadlik tingimusest, et abitaotlus tuleb esitada enne tööde algust. Nimelt märgib Üldkohus, et nagu komisjon õigesti rõhutas, ei ole Regione autonoma della Sardegna oma kirjavahetuses komisjoniga ega Üldkohtus kunagi eitanud, et ta võttis kohustuse anda abi üksnes projektidele, mida oli alustatud pärast abitaotluse esitamist.

65. Komisjoni ja Itaalia ametivõimude vahel peetud kirjavahetus kohtueelses menetluses kinnitab minu arvates eelneva taotluse tingimuse vältimatu laadi vaikimisi tunnustamist. Kirjavahetusest ilmneb, et komisjon palus korduvalt Itaalia ametivõimudel järgida abi vajalikkuse põhimõtet, ning need ametivõimud kinnitasid alati, et nad järgivad eelneva taotluse kriteeriumi.²⁹ Kirjavahetuse käigus, mis toimus EL lepingu artikli 4 lõike 3 raames, mille kohaselt kooskõlas lojaalse koostöö põhimõttega abistavad Euroopa Liit ja liikmesriigid täielikus vastastikususes austuses üksteist aluslepingutest tulenevate ülesannete täitmisel, jätsid Itaalia ametivõimud, selle asemel et jõuda komisjoniga kokkuleppele otsusega nr 33/6 kehtestatud üleminekukorra osas, selle olemasolu lihtsalt täiesti tähelepanuta. Itaalia ametivõimud teadsid määruse nr 285/1999 andmisel ja otsuse nr 33/6 vastuvõtmisel täpselt, et need lähevad vastuollu heakskiitmist käsitleva otsusega, kuna nagu märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 168, heakskiitmist käsitleva otsuse selles osas, mis on pühendatud heakskiidetud kava kirjeldamisele, märkis komisjon üheselt, et „[e]ttevõtjad peavad olema esitanud rahastamistaotluse enne investeerimisprojektide elluviimise alustamist”.

66. Kõiki neid asjaolusid arvestades on Üldkohus minu arvates seega rikkunud õigusnormi, kuna kohus ei oleks pidanud, nagu ta tegi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 215 ja 226, otsustama, et eelneva taotluse kriteerium kujutab endast lihtsat, asjakohast ja sobivat kriteeriumi, mis võimaldab komisjonil eeldada ergutavat mõju, vaid oleks pidanud otsustama, et see, et abitaotlus tuleb pärast komisjoni heakskiitu esitada enne projektide elluviimist, on abivajaduse vältimatu tingimus. Selle vältimatuse võib kahtluse alla seada ning teha muude asjaolude analüüsimise lubatavaks vaid juhul, kui konkreetse abikava ühisturuga kokkusobivuse kontrollimisel võisid üksnes komisjonilt pärinevad asjaolud (kirjavahetus, avaldused, otsused, teated jne) olla eksitavad seoses sellega, kas ja millistel tingimustel kohaldada kõnealusele abikavale 1998. aasta juhendi punkti 4.2 viimast lõiku. Seda arvamust kinnitab minu arvates regionaalabi suunistes aastateks 2007–2013³⁰ komisjoni kehtestatud täiendavad meetmed.

67. Kuigi Üldkohus rikkus õigusnormi, ei too see rikkumine siiski kaasa vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist.

68. Meenutagem nimelt, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb juhul, kui Üldkohtu otsuse põhjendustes on rikutud liidu õigust, kuid otsuse resolutsioon on muude õiguslike asjaoludega põhjendatud, jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.³¹

29 — Käesoleva ettepaneku punktid 12 ja 17–19.

30 — ELT 2006, C 54, lk 13.

31 — 19. aprilli 2012. aasta otsus kohtuasjas C-221/10 P: Artogodan vs. komisjon (punkt 94 ja seal viidatud kohtupraktika).

69. Seega kuna Üldkohus on apellantide tühistamishagi rahuldama jätmist põhjendanud ergutava mõju puudumisega ja muude kaalutlustega, mis puudutavad väiteid, mida ma ei ole analüüsinud, ei too õigusnormi rikkumine vaidlustatud kohtuotsuse punktides 215 ja 226 kaasa selle kohtuotsuse tühistamist.³²

70. Seega tuleb minu arvates apellatsioonkaebused jätta rahuldamata.

VI. Kohtukulud

71. Kodukorra artikli 184 lõikes 2 on sätestatud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu või kui see on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotamise. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellandid on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud neilt välja mõista.

VII. Ettepanek

72. Eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku langetada järgmine otsus:

1. Jätta apellatsioonkaebused rahuldamata.
2. Mõista kohtukulud välja HGA Srl-lt ja teistelt, Regione autonoma della Sardegna, Timsas Srl-lt ja Grand Hotel Abi d'Oru SpA-lt.

32 — Vt selle kohta 26. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-412/05 P: Alcon vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (EKL 2007, lk I-3569, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).